

RADIO AMATÉR

ROČNÍK I.

PRÍLOHA 16. ČÍSLO „NOVE EPOCHY“ II.

ČÍSLO 13.

Nový zákon telegrafní a amatérská radiografie.

Nový zákon o telegrafech ze dne 23. března 1923 bude jistě interessovat všechny radioamatéry a to hlavně svou neobvyklou příkroslí, již všechno zakazuje.

Citujeme tu několik významných paragrafů:
§ 1. Zřizovati, udržovati a provozovati telegrafy na území ČSR je výhradním právem státu.

§ 2. Telegrafem ve smyslu tohoto zákona se míní elektrický telegraf neb telefon a to drátový i bezdrátový (radiotelegraf). Slovem radiotelegraf se míní v tomto zákoně i radio-telefon.

§ 3. Výkon práva, naznačeného v §u 1. tohoto zákona může stát propůjčiti koncesi. Podmínky určí vládní nařízení.

§ 5. Radiotelegrafní zařízení lze vyráběti, prodávati, přechovávat i z ciziny dovážeti toliko se svolením a pod dozorem státu.

Udělení povolení k výrobě, prodeji, přechovávání a dovozu z ciziny radiotelegrafních zařízení jest vyhrazeno ministerstvu průmyslu, obchodu a živnosti, při čemž spolupůsobí ministerstvo pošt a telegrafů. Podmínky a náležitosti tohoto povolení určuje zvláštní zákon.

§ 6. Věci telegrafní spravuje ministerstvo pošt a telegrafů (poštovní a telegrafní správa).

Jemu přísluší zejména:

- vykonávati právo podle § 1 a uděleti koncese podle § 3 tohoto zákona; koncese pro radiotelegrafy na vzducholodích se udělují k návrhu ministerstva veřejných prací;
- dozírati na výrobu, prodej a přechovávání radiotelegrafních zařízení podle § 5, odstavec 1., tohoto zákona;
- spolupůsobiti, uděluje-li se povolení k výrobě, prodeji, přechovávání a dovozu z ciziny radiotelegrafních zařízení (§ 5., odstavec 2.);
- vykonávati dozor na telegrafy;
- vydávati předpisy o používání telegrafů;
- stanoviti podmínky, za nichž se zřizují státní telegrafy;

g) stanoviti poplatky za používání telegrafů;
§ 17. Kdo vědomě, nejsa k tomu oprávněn, zachytí telegram (fonogram) nebo telefonní hovor, dopravený cestou bezdrátovou, trestá se pro přečin vězením od 8 dnů do 3 měsíců.

Uveřejní-li vinník zprávu, o níž nabyt takto vědomostí, neb užil-li jí na škodu jiného, neb aby sobě nebo jinému zjednal majetkový prospěch, trestá se pro přečin tuhým vězením od 14 dnů do 6 měsíců, pokud čin není přísněji trestný podle jiných zákonných ustanovení.

Trestní řízení pro přečin lze zavést toliko k návrhu poštovní a telegrafní správy nebo na žádost poškozeného.

§ 18. Kdo zřídí nebo provozuje telegrafy bez povolení ministerstva pošt a telegrafů, trestá se pro přečin tuhým vězením od 6 měsíců do 1 roku.

Dopustí-li se však činu za války nebo tehdy, nastanou-li uvnitř státu nebo na jeho hranicích události, ohrožující zvýšenou měrou celistvost nebo jednotnost státu, jeho demokraticko-republikánskou formu, ústavu nebo veřejný klid a pořádek, potrestá se pro zločin žalářem od 1 do 5 let.

Telegrafní zařízení propadají ve prospěch státu.

Do té doby, než budou zákonem upraveny podmínky a náležitosti výroby, prodeje a přechovávání a dovozu z ciziny radiotelegrafních zařízení, jest trestný i ten, kdo bez státního povolení vyrábí, prodává, přechovává nebo z ciziny dopravuje taková zařízení.

§ 19. Pokus přečinů je trestný.

Zákon tento vyšel dne 4. dubna ve Sbirce zákonů a nařízení státu československého, co 27. částka ročníku 1923.

Jak vidíme je znění zákona velmi jasné — ale při tom nic nepovídá, odkazujíc jednak na prováděcí nařízení, jednak na nové, dosud nevydané zákony. Význam zákona v otázce amatérské radiotelegrafie lze shrnouti krátce:

zákaz, až na další. A to další záleží na t. zv. prováděcím nařízení zákona. Ministerstvo pošt a telegrafů, jemuž náležel vypracování tohoto předpisu, svolalo ihned po schválení nového zákona anketu zájemců, aby s nimi prodebatovalo otázku radiotelegrafie a radio-telefonie a vyslechlo jejich žádosti. Pozvání sešli se dne 28. března 1923 ve velké zasedací síni ministerstva pošt a telegrafů, již úplně vyplnili, prokazující obrovský zájem o věc.

Referáty byly rozvrženy na referáty zástupců vědy, osvětových institucí, zástupců zájmů všeužitečných a zástupců bank a průmyslu a posléze radioamatérů.

Za vědu promluví: prof. Šmek za profesorský sbor české techniky; prof. Pantoflíček za Masarykovu Akademii Práce; prof. Žáček za Karlovu universitu; Dr. Mašek, ředitel státní hvězdárny za ústavy astronomické a meteorologické. Požadavkem všech těchto řečníků bylo: uvolnění přijímání v nejbližší míře, uvolnění vysílání dle určitých norem, naprosté upuštění od jakýchkoliv záměrů monopolisování výroby a prodeje přístrojů.

Za Osvětový svaz promluvil prof. Dr. Ron, který poukázal na nesmírný kulturní význam radiofonie pro účely školního vyučování a šíření osvěty do těch nejzapadlejších vesnic. Osvětový svaz bude žádati o koncesi k vysílání přednášek a koncertů. Upozorňuje na nutnost budoucí censury vysílaných programů, ale žádá o zrušení zákazu přijímání, o volnost nákupu přístrojů. Za Svaz vynálezců promluvil inž. Hokeš a red. Pokorný, připojili se k vývodům dra Róna.

Za tisk promluví Dr. Fuchs, Dr. Burda a redaktor Miloš Čtrnáctý, kteří zdůraznili nutnost uvolnění možnosti přijímání zpráv časopiseckých.

Za všeužitečné podniky promluví zástupce Svazu elektrárenského Dr. Venc a poslanec

Cerný, kteří žádali co nejrychlejší vypracování prováděcího nařízení, poukazující na význam vysokofrekvenční telefonie a radio-telefonie pro elektrárny.

Zástupce Červeného kříže žádal totéž co zástupcové vědy a osvěty.

Za průmysl a obchod účastnili se debaty Dr. Hoppe za Obchodní komoru, inž. Mixa za Svaz průmyslníků, zástupcové gremia, svazu elektroživnosti a j. institucí, zdůrazňující svorně požadavek volnosti přijímání a prodeje a výroby přístrojů, neboť jen zdravou soutěží bude lze docílití přístrojů dobrých a levných.

Zástupce Svazu bank připojil se k názoru a požadavkům průmyslu.

Za radioamatéry promluvil inž. Štěpánek, poukazuje na to, že musí být dána možnost, aby i „ryzí amatéři“ t. j. ti, kteří si přístroje levně zrobí doma, mohli volně přijímat a aby snad nebylo povoleno k přijímání udíláno jen těm, kdož si budou moci pořídit drahé přístroje od koncesovaných firem.

Celkem vyzněla všechna přání a požadavky účastněných v jedno: úplné uvolnění přijímání, povolení vysílání za určitých norem a upuštění od veškerého monopolu výroby a prodeje.

Zástupcové ministerstva slíbili, že přednesené a písemně podané požadavky přednesou na meziministerké komisi a doporučí je k příznivému vyřízení, které prý bude určité vyneseno ještě během měsíce dubna. Do té doby je tedy nutno míti strpení a vyčkávat. Doporučujeme zatím pečlivou přípravu po stránce teoretické, když i ta nejmenší praxe zavání kriminálem. Podávati žádosti ministerstvu nemá až do vydání prováděcího nařízení smyslu, poněvadž dokud nejsou určeny normy pro poplatky atd., nelze žádosti vyřizovati. Text prováděcího nařízení uveřejníme jakmile vyjde.

Z C E L Ě H O S V Ě T A.

První úspěch transatlantického vysílání dle úmluvy předem sjednané získala amat. stanice W. R. Burneho, Valley Stream, Long Island, mající značku 2ZL. Ujednala si totiž s anglickou stanicí Wireless Society v Manchesteru, že bude 22. listopadu 1922 vysílati pro zmíněnou stanici. Anglická stanice v Manchesteru v smluvený den naslouchala a depeši správně zachytila. Mr. Burne telegrafoval, jak je to báječné, že mohou spolu korespondovati, a v Anglii na Manchesterské stanici to do po-

sledního puntiku zachytili. Zkrátka všude mají amatéři příležitost tvořiti dějiny radiotelegrafie, jen u nás a u blahoslavených germánských států to nejde — na co by byly potom úfady. piem —

Anglická létadla jsou nyní vesměs opatřena zařízením pro radiotelefonii, zejména ta, která vozi pasażéry na liniích, směřujících do Londýna. Radiotelefonní služba je prý již tak zorganizována, že létadla jsou ustavičně ve spojení s velkým letištěm v Croydonu

u Londýna, kde jsou hlavní hangáry. Každou čtvrt hodiny telefonuje pilot létadla, kde se nalézá a tím způsobem jest možno míti létadlo stále v evidenci. —čka.

Létadlo bez pilota. Dle zpráv francouzských odborných listů dokázali francouzští inženýři let létadla bez pilota ve stroji. První let toho druhu konán a podařil se 25. list. minulého roku v Paříži. Létadlo bylo Voisin s motorem 300 HP a létalo po několik hodin nad letištěm bez poškození řízeno jsouc elektromagnetickým vlnami, které vysílány zvláštní staničkou stojící na letišti. Celé zařízení jest prací inženýrů Demarcay-e, Bouche-ho a Percheron-a. —čka.

Poláci budují radiotelegrafické spojení se světem. Že naši sousedé Poláci mají velkorysé úmysly a plány do budoucnosti, dalo by se tušiti z toho, že blíže Varšavy budují ohromnou vysílací radiostanici, která svými rozměry by odpovídala státu majícím buď velké kolonie nebo ohromný průmysl a široce založený a rozvětvený obchod, anebo alespoň dobrou valutu. Poláci počítají asi na reklamu, kterou jim obstarají Američané, jimž byla stavba radiostanice zadána. Smlouva o výstavbě stanice byla podepsána v srpnu 1921 a inženýři Radio Corporation of America, již stanici stávi, slíbili, že koncem roku 1923 bude odevzdána službě. Náklad na stavbu rozpočten na 2.000.000 dolarů, t. j. jest asi 70 mil. českoslov. korun. Ku porovnání uvedu, že radiostanice u Poděbrad bude státi 15 mil. Kč. Polská stanice bude vybavena dvěma 200 KW vysokofrekvenčními generátory systému Alexandersonova. Protože na blízku stanice není žádného vhodného zdroje elektrické energie, stává se polská stanice pozoruhodnou také tím, že bude představovati celek pro sebe. Stanice bude míti vlastní elektrickou centrálu, jejíž generátory budou poháněny jednak Dieselovým motorem o 167 obrátkách nebo rezervní parní turbinou; každá z obou jednotek bude míti 750 koňských sil. Aby jednotlivé výbuchy motoru nejevily vlivu na konstantnost vlny, bude řízeno zvláštní automatické vyrovnávací zařízení. Stanice bude umístěna ve dvou budovách. Antény stanice budou sestávat ze dvou řad železných věží vysokých 120 metrů, jejichž vrcholky budou zakončeny příčnými, 45 m dlouhými rameny. Tato příčná ramena nesoou dvanáct kabelů ze siliciové bronze: Antény, dlouhé asi 3 km, mohou pracovati buď společně nebo každá zvlášť. Jejich podélná osa

směřuje ke Spojeným Státům. Příjímací stanice jest umístěna v Grodzisku asi 30 km jižně od Varšavy, kdežto vysílací stanice leží západně od Varšavy na místě staré tvrze. Centrála celého systému bude, jak je přirozeno, ve Varšavě samotné. —čka.

Radiofonie rozesílaná americkými stanicemi jest pravidelně zachycována anglickými amatéry. Netrvalo to dlouho po první zprávě o tom, že anglickým amatérům podařilo se zachytiti radiofonii, rozesílanou americkými stanicemi a již celá řada anglických amatérů se zařídila na pravidelné příjímání radiofonie, přicházející ze Spojených Států. Jeden z podnikavých anglických amatérů J. H. D. Ridley, tentýž, o němž byla zmínka v oně historické depeši dopisovatele měsíčníku Wireless Age, použil dictografu, aby mohl americkým přátelům p. datí hmatatelný důkaz. Na voskový válec dictografu zachytil program rozesílací stanice WDAF z Kansasu, ve Spojených Státech. Tento válec byl odeslán do Ameriky a jeho fonografický záznam byl znovu rozeslán známou stanici WJZ v Newarku, takže američtí nadšenci mohli se na vlastní uši přesvědčiti, že jejich angličtí bratřanci (tak jsou angličtí amatéři zvaní v časopiseckých zprávách) oddávají se témuž zážitku, který jest jim, jakožto svobodným americkým republikánům v hojně míře dopříván. Jest zajímavo, že zmíněná americká stanice WJZ v Newarku, přizpůsobila se novým poměrům a změnila svoji vyvolávací formuli, takže tato zní nyní: „Haló, zde WJZ Radio Corporation of America and Westinghouse Electric and Manufacturing Company, mezinárodní rozesílací stanice v Newarku, New Jersey, Spojené Státy Severoamerické.“ Kromě výše zmíněného záznamu byly na tentýž válec zachyceny také značky americké amatérské radiostanice ICMK, P. H. Bloom, Holyoke, Mass., u příležitosti přesooceánských radioamatérských zkoušek. Mr. Ridley jest prý dobře zapsán mezi anglickými radioamatéry a něco takového, jako byly a jsou jeho úspěchy v přijímání, bylo prý od něho, jako vedoucího amatéra již předem čekáno. Jeho stanice v Londýně, kterou pravidelně přijímá americké amatérské a rozesílací stanice, obsahuje dvoulampový vysokofrekvenční zesilovač, třetí lampa působí jako detektor a další lampa pracuje jako nízkofrekvenční zesilovač. Angličané nejsou ostatně samojedini, kdož maj potěšení přijímat americkou radiofonii. Jak oznamuje časopis „La T. S. F. de Amateurs“ přijímají

také francouzští radioamatéři americké koncerty a večerní „šplechty“ stanice WJZ. Jsou to amatéři v Paříži a Orleánu. Aby si naši amatéři mohli učiniti obraz o tom jakými prostředky docílují angličtí radioamatéři svých úspěchů, otiskujeme malý přehled, jak jej přináší časopis Wireless Age:

Stanice zachycující přes moře:

	Amatérů:
Detektor	6
Detektor a 1 stupeň nízkofrekvenční	8
„ 2 stupně	3
„ 3	1
1 stupeň vysokofr., detektor	1
1 stup. vysokofr., det. a 1 stup. nízkofr.	17
1 „ „ 2 „ „	7
1 „ „ 3 „ „	1
2 „ „ a detektor	1
2 „ „ det. a 1 stup. nízkofr.	2
3 „ „ a detektor	1
	48

Jsem přesvědčen, že naši uvědomili českoslovenští republikáni (musím ta slova „českoslovenští republikáni“ zdůrazniti, protože všlím zkrasených novinářských zpráv a přehnaných sněmovních referátů jsou radioamatéři líčení málem jako velezrádci a zločinci) jakmile padnou překážky, tvořené našimi úřady, umístí se také čestně ve světovém radioamatérském závodění. —čka.

Amatérská stanice slyšena na 8000 mil. Dle zprávy „Wireless Age“ obdržel vlastní stanice 9KP v Chicagu, U. S. A. pan A. G. Leonard zprávu, že telegrafické signály i telefonie vyslaná jeho půlkilowatou stanicí byla zachycena na Novém Zeelandu. Zprávu zaslal L. H. Steel, operatér stanice na Novém Zeelandu.

Dle zprávy zaslechl mr. Steel deset různých severomarických stanic během ledna a začátkem února, ale teprve stanici 9KP podařilo se mu plnou jistotou zjistiti. Telefonie, vyslaná chicagskými 500 W byla sice slabá, ale přes to jasná a zřetelná a zejména signály telegrafické byly výrazné. Stanice byla vlastním sestavena dohromady krátce před vánocemi 1922 a již jest dobře známá mezi amatéry východních států, rozumí se severoamerických. Stanice jest uspořádána dle normálních pravidel jako jiné amatérské stanice a užívá dvou lamp jako oscilátoru a tři lampy další slouží co modulator, zesilující vysoko frekvenční kmity, vzbuzené předcházejícími lampami. —čka.

Zajímavá spolupráce amerických amatérů s policií. Baltimorská policie uveřejnila v místních novinách výzvu, zda by některý z radioamatérů neměl náladu zachycovati zprávy a výstrahy, rozesílané policejními stanicemi jiných měst. Zpráva v novinách měla za následek, že baltimorská policie byla zaplavena nabídkami amatérů a tak po malé pobídce jsou baltimorští radioamatéři účastni zachovávání veřejné bezpečnosti tím, že zprávy policejních stanic jiných měst zaznamenávají a sdělují nejbližší policejní stanici, která je odešle po drátě na hlavní policejní ředitelství, které sice se čini více než dost, majíc také svou radio stanici. Svědomití páni zločinci se však starají, aby policie nebyla bez práce a tak se stane, že baltimorský policejní radiooperatér nestačí zachycovati všechny výstrahy rozesílané do etéru a musí žádat o pomoc radioamatéry. —čka.

Haló Československo — zde Amerika. Jak bylo již oznámeno v denních listech konaly se úspěšné zkoušky v přesoceánské telefonii mezi americkou stanicí Radio Corporation of America v Rocky Point, Long Island, a stanicí Marconiho společnosti blíže Londýna. Pokus byl uspořádán tak, že prezident American Telephone & Telegraph Co. B. H. Thaver mluvil docela pohodlně ve své kanceláři v Novém Yorku do malého mikrofonu a jeho hlas byl poslouchán celým shromážděním inženýrů, vědátorů a obchodních veličin v Londýně, kam hlas amerického mluvčího byl přenašen. Vysílání radiotelefonie přes ocean dělo se na vlně 1800 m a sice 100 KW vysílačem, jehož zařízení sestávalo z 8 nových, vodou chlazených lamp, každá tedy dávala do atény 12.5 KW.

Přijímání v Anglii dělo se rámem. Dle zpráv anglického denního tisku ději se vážně přípravy, aby bylo zavedeno pravidelné telefonní spojení mezi Amerikou a Anglií. Dokáží-li to v Anglii, dokáží to třeba také naši radioinženýři a nebude potom daleká doba, kdy prostorem bude se nésti: „Haló Československo — zde Amerika“ a abonent opatřený telefonem bude se moci spojit se svým přítelem v Americe či jinde na druhém konci světa. Ovšem nebude takový rozhovor laciný jako jsou na příklad telegramy, protože za dobu, kdy přenesete pár slov ztrávil se mnoho energie potřebné k napájení ohromných vysílačů, naproti rychlotelegrafu, který za stejnou dobu dopraví čtyřikrát, šestkrát i desetkrát tolik slov. —čka.